

5-SINF
TARIXDAN HIKOYALAR
(68 soat)

I bob. TARIX FANI NIMANI O‘RGANADI?
(3 soat)

Kirish. Tarixiy manbalar.

Tarix nima? Tarixiy manba. Moddiy manbalar. Yozma manbalar. Xronologiya tushunchasi. Tarixni o‘rganishda yil hisobi nima uchun kerak?

Tarixda yillarni hisoblash.

Tarixiy sanalarni matematik usullarda hisoblash. Hijriy yilni milodiy yilga, milodiy yilni hijriy yilga o‘girish. Kalendarlar tayyorlash.

Dunyo xaritasi haqida tushuncha.

Dastlabki xaritalar. Globusning yaratilishi. Zamonaviy xaritalar. Yozuvsiz xaritalar bilan ishlash.

II bob. ENG QADIMGI DAVRLARDA DUNYO XALQLARI
(3 soat)

Eng qadimgi odamlar va ularning manzilgohlari

Janubiy Afrika, Xitoy, O‘rta Osiyodagi qadimgi manzilgohlar. Yevropada topilgan qadimgi inson izlari.

Qadimgi odamlarning turmush tarzi.

Qadimgi odamlarning uy joylari, ro‘zg‘or buyumlari.

Tarixni o‘rganishda arxeologiyaning o‘rni.

Arxeologlar qanday ishlaydilar? Qazilma joylarni aniqlash. Suv osti arxeologiyasi. Suv osti arxeologiyasida kimlar ishtirok etadi? Suv osti arxeologiyasini nimani o‘rganadi?

III bob. KISHILIK MADANIYATINING SHAKLLANISHI
(9 soat)

Qoyatosh sur‘atlari.

Insonlar tomonidan qoyatoshlarga chizilgan sur‘atlar. Yevropa va Osiyodagi qoyatosh yodgorliklar.

Yozuv – insoniyatning buyuk kashfiyoti.

Ilk yozuv belgilari. Qadimgi yozuvlar va ularning turlari. Alifbolarning vujudga kelishi.

“Avesto” – ajdodlarimizning ilk yozma tarixiy manbasi. “Avesto” ning yaratilish tarixi. “Avesto” da ilk davlatchilik shakllarini yoritilishi.

Dunyo muzeylari.

Jahonning mashhur muzeylari. Parijdagi Luvr muzeyi, Nyu-Yorkdagi Metropolitan muzeyi, Ermitaj va Pekindagi Xitoy milliy muzeyi.

O‘zbekiston muzeylari.

O‘zbekiston tarixi davlat muzeyi, Temuriylar tarixi davlat muzeyi, O‘zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlari markaziy muzeyi.

Muzeylar tarixdan saboq beradi. (amaliy mashg‘ulot)

Takrorlash.
Nazorat ishi.

IV bob. ILK SIVILIZATSIYALAR, SHAHARLAR VA DAVLATLAR **(4 soat)**

Qadimgi shaharlarning paydo bo'lishi.

Shaharlarning paydo bo'lishida ijtimoiy hayotning ahamiyati. Memfis, Babil, Afina, Sparta va Rim shaharlari.

Dunyoning qadimgi davlatlari.

Qadimgi Misr, Babil, Qadimgi Xitoy va Qadimgi Hindiston davlatlari.

O'zbekiston hududidagi qadimgi davlatlar.

Qadimgi Xorazm, Baqtriya va Sug'd davlati.

Qadimgi dunyoning yetti mo'jizasi (hikoya tarzida).

Misr ehromlari, Semiramida osma bog'lari, Olimp xudosi Zevs haykali, Ma'buda Artemida ibodatxonasi, Quyosh xudosi Gelios haykali, Aleksandriya mayog'i, Galikarnas maqbarasi.

Jahonning mumtoz tarixiy obidalari.

Jahon madaniyatining mumtoz namunalari: Piza minorasi. Tauer ko'prigi. Toj Mahal maqbarasi, Eyfel minorasi, Ozodlik haykali.

V bob. O'ZBEKISTONNING QADIMGI SHAHARLARI, TARIXIY **YODGORLIKLARI** **(7 soat)**

O'zbekistonning tarixiy shaharlari.

Toshkent, Samarqand, Buxoro, Xiva, Shahrisabz, Qarshi, Termiz.

Joy nomlari tarixi (amaliy mashg'ulot).

Mahalla tarixi. Yashab turgan hududi tarixi haqida.

O'zbekistonning tarixiy-me'moriy obidalari.

Qo'yqirilganqal'a. Tuproqqal'a, Afrosiyob.

Ismoil Somoniy maqbarasi. Minorai Kalon, Registon majmuasi, Oqsaroy, Ichanqal'a.

Takrorlash

VI bob. SAVDO VA ALOQA **(10 soat)**

Tangalar – tarix guvohi.

Dastlabki tangalar. Tangalar tarixdan guvohlik beradi. Qadimiy va zamonaviy tangalarda ramzlarning aks etishi.

Savdo yo'llari. (Buyuk ipak yo'li misolida).

Qadimgi savdo yo'llari. Buyuk ipak yo'li. Savdo aloqalari. Savdo yo'llaridagi xizmat ko'rsatish shahobchalari.

Yangi dengiz savdo yo'llarining kashf etilishi.

Dengiz yo'llariga ehtiyoj. Dengiz savdo yo'llari. Jahon savdo aloqalarining vujudga kelishi.

Ishlab chiqarish texnikasining paydo bo'lishi.

Ishlab chiqarish texnikasi nima? Sanoatda ishlab chiqarish texnikasining paydo bo'lish sabablari.

Transport vositalarining ixtiro qilinishi.

Transport vositalarining kashf etilishi. Bug' mashinalari. Jahonda temir yo'llarning qurilishi. Samolyotning yaratilishi.

Aloqa vositalarining ixtiro qilinishi.

Telegraf, telefon radioning kashf etilishi.

Amaliy mashg'ulot.

Takrorlash.

Nazorat ishi.

VII bob. YURTIMIZ VA YEVIROPA ILM – FAN TARAQQIYOTI

(8 soat)

Yurtimizning buyuk allomalari.

Muso al-Xorazmiy, Abu Rayhon Beruniy. Abu Ali ibn Sino.

Yurtimiz allomalarining ilmiy merosi. (amaliy mashg'ulot)

Mirzo Ulug'bek va uning akademiyasi.

Mirzo Ulug'bekning ilm-fan rivojiga qo'shgan hissasi.

Yurt obodonchiligi. Adabiyot va san'at.

Alisher Navoiy, Husayn Boyqaro, Zahiriddin Muhammad Bobur.

Yevropada ilm-fan kashfiyotlari.

Nikolay Kopernik kashfiyotining jahonshumul ahamiyati. Jordano Bruno va Galileo Galileylarning astronomiya faniga qo'shgan hissalar.

Turkiston ma'rifatparvarlari.

Jadidchilik g'oyalalarini paydo bo'lishi. Mahmudho'ja Behbudiy. Abdulla Avloniy. Fitrat. Munavvar Qori Abdurashidxonov. Is'hoqxon To'ra Ibrat.

Takrorlash.

VIII bob. YURT OZODLIGI VA OBODLIGI UCHUN KURASHGAN QAHRAMONLAR

(9 soat)

To'maris va Shiroq jasorati.

Ahamoniylarning O'rta Osiyoga kirib kelishi. To'maris va Shiroq jasorati.

Spitamening qahramonligi.

O'rta Osiyo xalqlarining Aleksandr Makedonskiyning bosqinchiligiga qarshi kurashi. Spitamening qahramonligi.

Arablariga qarshi xalq ozodlik kurashi.

Muqanna qo'zg'oloni.

Takrorlash.

Jaloliddin Manguberdi xalqimizning milliy qahramoni.

Mo'g'ullarga qarshi mardonavor kurash. Jaloliddin Manguberdi jasur va mohir sarkarda.

Sohibqiron Amir Temur jasorati va uning davlati.

Amir Temur hayoti va faoliyati. Amir Temur davlati.

“Ajdodlarga munosib voris bo‘lish barchamizning vazifamiz” mavzusida sahna asari yoki ijodiy ish tayyorlash. (amaliy mashg‘ulot)

IX bob. INSONIYAT TARIXIDAGI JAHON URUHLARI

(4 soat)

Ikkinchi jahon urushi davrida o‘zbek jangchilarining qahramonliklari.

O‘zbek xalqining frontga yordami. O‘zbekiston bag‘rikeng diyor.

Bir yodgorlik tarixi (Sh. Shomahmudovlar oilasi misolida).

O‘zbek xalqining bag‘rikengligi. Urush davrida Sh. Shomahmudovlar oilasi tomonidan yetim bolalarni asrab olinishi va ularga g‘amxo‘rlik ko‘rsatilishi.

X bob. O‘ZBEKISTON MUSTAQIL TARAQQIYOT YO‘LIDA

(11 soat)

O‘zbekiston Respublikasi mustaqilligining qo‘lga kiritilishi.

O‘zbekistonning birinchi Prezidenti. O‘zbekiston mustaqilligining e‘lon qilinishi.

O‘zbekiston va jahon.

Dunyo mamlakatlari tomonidan O‘zbekiston mustaqilligining tan olinishi. O‘zbekiston xalqaro tashkilotlar a‘zosi.

O‘zbekiston iqtisodiyotidagi yutuqlar.

Biznesning rivojlanishi. Zamonaviy turar-joylarning qurilishi.

Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari.

Milliy va ma‘naviy qadriyatlarning tiklanishi. Millatlararo totuvlik, diniy bag‘rikenglik.

Amaliy mashg‘ulot.

Ma‘naviy qadriyatlarni tiklanishiga doir hujjatli filmlardan lavhalar ko‘rsatish. O‘quvchilarda qadriyatlarga nisbatan g‘ururni shakllantirish.

Xalqimizning nomoddiy ma‘naviy merosi.

Bayramlar tarixi, Taomlar tarixi, xalq o‘yinlari tarixi.

Kuch – bilim va tafakkurda.

Ta‘lim va tarbiya sohasining rivojlanishi. Zamonaviy ta‘lim muassasalari. Ta‘lim sohasida erishilgan yutuqlar.

Amaliy mashg‘ulot.

Takrorlash.

Yakuniy nazorat ishi.